

Česká republika

Česká školní inspekce

Pardubický inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Gymnázium Aloise Jiráska, Litomyšl, T. G. Masaryka 590

T. G. Masaryka 590, 570 01 Litomyšl

Identifikátor školy: 600 012 701

Termín konání orientační inspekce: 11. - 14. listopad 2002

Čj.:	104 469/02-2051
Signatura:	oj4zw502

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Škola je příspěvkovou organizací s celkovou kapacitou 380 žáků. Zřizovatelem školy je Pardubický kraj, Komenského náměstí 125, 532 11 Pardubice. Škola nemá další součásti.

V letošním školním roce se ve škole vyučují následující studijní obory:

79-41-K/401 Gymnázium – všeobecné, studium denní s délkou studia 4 roky

79-41-K/801 Gymnázium - všeobecné, studium denní s délkou studia 8 let.

Celkem studuje v tomto školním roce ve dvanácti třídách 345 žáků. U čtyřletého studia ve čtyřech ročnících 128 žáků a u osmiletého studia v osmi ročnících 217 žáků. Výuku zajišťuje celkem 31 pedagogů, z toho tři externisté. Ve vyšších ročnících je nabízeno žákům dvanáct volitelných předmětů a jeden nepovinný. Škola je zapojena do mezinárodního programu „GLOBE“, který mapuje životní prostředí.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční/kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy v předmětech biologie, seminář a cvičení z biologie, informatika a výpočetní technika a seminář z informatiky a výpočetní techniky
- materiálních podmínek vzdělávání a výchovy v předmětech biologie, seminář a cvičení z biologie, informatika a výpočetní technika a seminář z informatiky a výpočetní techniky
- průběhu a výsledků vzdělávání v předmětech biologie, seminář a cvičení z biologie, informatika a výpočetní technika a seminář z informatiky a výpočetní techniky

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výuku předmětu informatika a výpočetní technika, popř. volitelného nebo nepovinného předmětu seminář z informatiky a výpočetní techniky, zajišťují po skupinách dva vyučující s pedagogickou způsobilostí ve smyslu platných předpisů a odborným vzděláním v oblasti výpočetní techniky a programování. Rozsah přímé vyučovací činnosti jednoho (interního) pedagoga je 21 hodin týdně a výuka výpočetní techniky je jeho dominantní složkou. Druhý je externím vyučujícím s praxí v oblasti programování a týdenním rozsahem přímé vyučovací činnosti v gymnáziu 2 hodiny předmětu seminář z informatiky a výpočetní techniky. Perspektivní přípravu si vyučující průběžně zajišťují absolvováním kurzů, samostudiem (časopisy, odborná literatura, materiály z Internetu), návštěvou veletrhu apod.

Výuku biologie a volitelného předmětu seminář a cvičení z biologie zajišťují tři vyučující. Všichni splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti ve smyslu platných předpisů.

Skladba úvazků jednotlivých vyučujících odráží jejich vzdělání a také praxi a zkušenosti. Funkci výchovného poradce zastává vyučující bez odborné kvalifikace.

Metodické orgány ve škole pracují v podobě předmětových komisí. Kromě řešení metodických záležitostí mají další úkoly, které souvisejí s řízením školy (kontrolní činnost, péči o začínající učitele apod.)

Kontrolní systém školy vychází z organizačního uspořádání a plánu práce na školní rok. Předmětem kontroly je zejména: dodržování rozvrhu hodin, dodržování učebních osnov, dodržování školské legislativy, plnění uložených úkolů, pedagogická dokumentace a další.

Metodami kontroly jsou hlavně hospitace, rozhovory se zaměstnanci, studium a rozbor pedagogických dokumentů. Hospitační činnost provádějí ředitel školy a jeho zástupkyně podle písemných plánů. Z hospitací existují písemné záznamy, závěry jsou s pracovníky projednávány a jsou přijímána opatření k nápravě zjištěných nedostatků. Úkoly z hospitací jsou konkretizovány a kontrolovány, poznatky z hospitací jsou projednávány na pedagogických radách.

Škola má pevnou organizační strukturu a jasně vymezená pravidla fungování, což je zřejmé z přehledné grafické organizační struktury. Organizační struktura je přehledná, s přesným vymezením vztahů podřízenosti a nadřízenosti včetně vymezení kompetencí jednotlivých pracovníků (zástupce ředitele, předsedové předmětových komisí, výchovný poradce, mzdová účetní aj.). Vnitřní život školy se řídí školním řádem, který nezapomíná na práva žáků.

Vnitřní tok informací je zprostředkován jednak osobním jednáním, jednak pomocí nástěnek a interními směrnicemi ředitele školy. Škola pravidelně poskytuje informace zákonným zástupcům žáků. Jsou stanoveny termíny informačních schůzek (pololetně), jinak se stanovují operativně podle aktuální potřeby. Operativní informovanost zajišťují studijní průkazy žáků. Prezentace školy na veřejnosti se uskutečňuje na burzách středních škol, v regionálním tisku, rozhlase a na příslušných www stránkách.

Personální podmínky jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Pro výuku informatiky a výpočetní techniky je k dispozici odborná učebna. V odborné učebně informatiky a výpočetní techniky, resp. semináře z informatiky a výpočetní techniky, je 15 žákovských počítačových stanic uspořádaných ve tvaru „U“ (CPU Celeron 400 - 433 MHz, RAM 64 - 128 MB, HDD 4,3 - 6 GB, CD ROM), server v rámci učitelského pracoviště (CPU Pentium3 450 MHz, RAM 256 MB, HDD 25 GB, CD ROM), laserové tiskárny černobílá a barevná, scanner, spojeno v síti s mikrovlnným připojením k Internetu 256 kb/s a příslušným softwarovým vybavením (např. Windows 98, MS Office Professional 2000, AVG 6.0, WinReute). Učebna je v souladu s kapacitními možnostmi a softwarovým vybavením rovněž využívána k výuce i dalších předmětů. Didaktická technika v učebně instalována není, k dispozici je bezprašná tabule. Žáci mimo 1. ročníku 4-letého studia nemají učebnice, informace získávají z výkladu, popř. z písemných materiálů zpracovaných vyučujícími. Pro práci v hodinách lze použít učebnice zakoupené veřejně prospěšnou společností při škole.

Materiálně-technické podmínky umožňují realizaci plánovaných cílů ve výuce výpočetní techniky, třídy jsou děleny na skupiny, v nichž počet žáků obvykle nepřesahuje počet počítačových stanic v učebně, tj. počet žáků odpovídá počtu provozuschopných pracovních míst v učebně. V oblasti vybavení školy výpočetní technikou došlo v uplynulém období k významnému zkvalitnění, tato oblast je soustavně vedením školy sledována a na základě analýzy potřeb v rámci finančních možností školy modernizována (např. postupné připojování počítačů na školní síť).

Výuka biologie probíhá v odborné učebně, kmenových třídách a v laboratoři biologie. Odborná učebna je vybavena didaktickou technikou, videem a nástěnnými názornými pomůckami, které přispívají k podnětnému a estetickému prostředí. V areálu tohoto zázemí je vybudován koutek živé přírody s akvárii a terárii, který slouží jako depozitář názorných pomůcek pro výuku biologie (obrazy, sbírky přírodnin, multiplikáty, modely, folie pro zpětný projektor, videokazety, mikroskopické preparáty apod.). Vyučující mají k dispozici kabinet, s bohatou odbornou knihovnou. Biologická laboratoř umožňuje práci s mikroskopy i další základní

praktická cvičení (rozvod elektřiny, vody i plynu). Ve všech třídách mají žáci k dispozici učebnice, ve vyšších ročnících škola za poplatek půjčuje učebnice žákům. Materiální zdroje jsou účelně a efektivně využívány, kontrola prováděná ředitelem školy je účinná.

Materiálně technické podmínky jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLE DLE PŘEDMĚTU INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Realizace vzdělávacích programů

Realizace vzdělávacích programů je v souladu se zařazením do sítě škol.

Výuka je v souladu s učebními plány vzdělávacích programů.

Vedená povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Způsob kontroly plnění učebních plánů a osnov je účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu biologie, seminář a cvičení z biologie

Tyto předměty jsou vyučovány podle rozpracovaných tematických plánů. Časové harmonogramy tematických plánů jsou dodržovány. Je zajištěna kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky. Výukové cíle jsou přizpůsobeny věkovým zvláštnostem tříd a odpovídají standardu vzdělávání gymnázia. Ve vyšších ročnících je předmět seminář a cvičení z biologie nabízen jako volitelný.

Výuku předmětů zajišťují tři pedagogičtí pracovníci. Všichni splňují podmínky pedagogické a odborné způsobilosti pro výuku těchto předmětů ve smyslu platných předpisů. Výuka probíhala v odborné učebně biologie, kmenových třídách i laboratoři.

Metody a formy práce v jednotlivých hodinách včetně samotné struktury hodin byly adekvátní vzdělávacím cílům a věkové hranici žáků. V hodinách bylo pamatováno na úvodní opakování buď ústní nebo testovou formou. Stěžejním prvkem při výkladu byl neustálý rozhovor vyučujících s žáky, který je udržoval v pracovním tempu. Didaktická technika ve sledovaných hodinách byla málo využita. Při výkladu vyučující dbají na vysvětlení cizích pojmů, na návaznost na probranou látku, motivaci i na otázky provokující k vlastnímu názoru. V některých hodinách se podcenila složka názornosti. Při praktickém cvičení se slabší stránka organizace práce projevila v efektivitě hodiny.

Ve všech hospitovaných hodinách bylo možno pozorovat pracovní atmosféru, která byla navozena vhodnou motivací. Patříčně bylo využíváno mezipředmětových vztahů a návaznosti na praxi. Při hodinách byla základní osnova nové látky psána na tabuli, žáci jsou vedeni k pořizování vlastních poznámek při výkladu. Nezapomíná se na práci s učebnicí i zadávání domácích úkolů. Opakování mělo charakter vytváření zpětné vazby s ucelenou myšlenkovou strukturou, navazovalo na předcházející učivo. Otázky při opakování se zaměřovaly nejen na pamětní zvládnutí učiva, ale i na pochopení vztahů a souvislostí.

Osobnost žáka byla respektována, dohodnutá pravidla jednání se akceptovala a dodržovala. Důležitou složkou hodin byla dobrá komunikace mezi vyučujícími a žáky, kteří projevovali aktivní vztah k výuce (hlavně v nižších ročnících). V hodinách vládla atmosféra vzájemné důvěry a spolupráce, vyučující pozitivně ovlivňovali psychosociální podmínky výuky. Komunikativní schopnosti žáků byly na dobré úrovni.

Výuka těchto předmětů je velmi dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech informatika a výpočetní technika a seminář z informatiky a výpočetní techniky

Výuka byla vedena v jediné, při stávajícím uspořádání pracovních míst, v dostatečně prostorné učebně. Prostředí učebny bylo čisté a esteticky upravené, uspořádání monitorů vůči žákům odpovídá psychohygienickým zásadám.

Výuku předmětů po skupinách zajišťovali dva vyučující. Bezprostřední příprava vyučujících byla po odborné i obsahové stránce bez významných nedostatků, příprava vyučujících vesměs pozitivně ovlivnila průběh výuky. Přesto po stránce metodické se v některých částech výuky projevila určitá neobratnost a zvolené postupy a metody práce v takových případech nebyly zárukou efektivní výuky.

V hospitovaných hodinách byla aktivita žáků odrazem zvolených metod a postupů vyučujících, převažoval však aktivní přístup k výuce i v práci s technikou. Motivování žáků bylo pro vyučující samozřejmostí, nejvýznamnějším motivačním faktorem byla praktická využitelnost získaných poznatků a to jak v jiných vyučovaných předmětech, tak v běžném životě. Znalosti a dovednosti žáci průběžně prokazovali nejen při opakování a řešení nových zadání, ale také písemným zpracováním testů nebo provedením úkolů přímo v počítačích. Opakování mělo návaznost na probírané učivo, mělo zpětnovazební charakter a bylo zaměřeno především na pochopení souvislostí a aplikaci znalostí a dovedností. Znalosti žáků byly na běžné úrovni, u většiny nebyly zřejmé závažné nedostatky. Hodnocení výkonu bylo objektivní a transparentní.

Předmět je vyučován vždy ve dvouhodinové týdenní dotaci jako povinný v 1. ročníku čtyřletého studia a ve 3., 4. a 5. ročníku osmiletého studia. Pro žáky se zájmem o výpočetní techniku a programování, popř. pro žáky s cílem složení maturitní zkoušky z předmětu informatika a výpočetní technika je předmět zařazen ve 2. ročníku čtyřletého a 6. ročníku osmiletého studia v nabídce nepovinných předmětů a v posledních dvou ročnících obou studijních programů je dále vyučován jako volitelný nebo jako nepovinný předmět seminář z informatiky a výpočetní techniky. Plánovaný počet vyučovacích hodin je rozvržen v platném rozvrhu hodin pro školní rok ve dvouhodinových blocích. Obsah výuky je aktualizován dle současného vývoje a trendů v oblasti výpočetní techniky a je rozplánován v tematických plánech. Vyučující jsou sdruženy v předmětové komisi společně s vyučujícími matematiky, fyziky a deskriptivní geometrie, kde jsou řešeny mezipředmětové vztahy a je koordinován obsah výuky. Žáci by měli získat uživatelskou znalost v ovládnutí počítače, tj. získat základní znalosti z oblastí hardware a běžných aplikací (textový editor, tabulkový kalkulátor ...), zájemci rovněž základní znalosti z oblasti programování. Žákům je umožněn přístup k počítačům a Internetu i mimo vyučovací hodiny (v učebně nebo k počítači na chodbě školy).

Jednotlivé hodiny se svojí stavbou od sebe lišily minimálně. V úvodu obvykle proběhlo zahájení a sdělení cílů, kterých má být dosaženo, popř. následovalo krátké opakování nebo prověření znalostí v písemném testu, dále pak zadání samostatné práce nebo postupný výklad krok za krokem. Žáci byli obvykle v kontaktu s technikou, byli vedeni ke schopnosti aplikovat učivo, tj. řešili zadané samostatné práce nebo při postupném výkladu prováděli jednotlivé úkony v souladu s pokyny pedagoga. Obsahová stránka se řídila aktuálním složením žáků ve skupinách, jejich kvalitativní strukturou. Vždy výuka probíhala pod přímým dohledem, v případě potřeby s individuálním přístupem k žákům a také za účelem zpětné vazby, kdy si vyučující průběžně ověřovali znalosti žáků a pochopení nového učiva. V průběhu výkladu se v některých případech prováděl krátký zápis do poznámkových sešitů žáků. V závěru některých hodin bylo provedeno shrnutí učiva. Tak jak již bylo konstatováno při předchozí inspekční činnosti, opět byly v některých hodinách identifikovány některé méně vhodné metodické prvky (výklad určený pro všechny směřován pouze k části žáků, výklad za

značného neklidu a nesoustředění žáků, nedůslednost při vyžadování odpovědí žáků), které nepochybně snižovaly efektivitu využití vyučovacích hodin.

Výuka svojí náročností odpovídala vyučovanému oboru, měla jasně vytyčený cíl, tempo přiměřené věku a možnostem žáků. Zásady z hlediska psychohygieny výuky byly vesměs dodržovány.

Výpočetní technika byla funkční a pozitivně ovlivnila průběh vyučovacích hodin. K demonstraci nového učiva byla především využívána nástěnná tabule, popř. jeden ze žakovských počítačů. Výuka byla obohacena využitím zpracovaných presentací v PowerPointu.

Projev vyučujících byl kultivovaný a obsahově náročný, předávané pokyny byly srozumitelné, občas se však vyskytla monotónnost v projevu. S ohledem na charakter předmětů a způsob práce pedagogů byl rozvoj komunikativních dovedností žáků omezen, a to především na komunikaci s technikou. Chování žáků bylo odrazem autority pedagogů, vystupování žáků nebylo vždy na potřebné úrovni. Zvýšený neklid (nikoliv pracovní) byl nevhodný především v době, kdy byly předávány nové informace a mnohdy pokračoval i po napomenutí pedagogem.

Výuka předmětů z oblasti výpočetní techniky je velmi dobrá.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Škola nepoužívá vlastní nebo komerční evaluační nástroje. Výsledky vzdělávání a výchovy jsou uvedeny ve výroční zprávě školy. V rámci přijímacích řízení na vysoké školy škola sleduje uplatnění svých absolventů.

Celkově je průběh vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech velmi dobrý.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol je v souladu se zřizovací listinou.
- Počet žáků uvedený ve výkazu Škol (MŠMT) V 7-01 ze dne 1. října 2002 je shodný se skutečným počtem žáků.
- Ve třídě 2. A je překročen maximální počet žáků o jednoho žáka, což je v rozporu s obecně platnými právními předpisy.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina školy, Pardubický kraj KrÚ/KH-2439.3/2001 ze dne 13. prosince 2001
2. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, MŠMT čj. 33 000/01-21 ze dne 16. ledna 2002
3. Jmenovací dekret ředitele školy, MŠMT ČR čj. 16 510/92-240 ze dne 7. května 1992
4. Učební dokumenty pro gymnázia, Fortuna, Praha 1999
5. Učební plán Gymnázia A. Jiráskova v Litomyšli pro školní rok 2002/2003
6. Tematické plány biologie a informatiky a výpočetní techniky pro školní rok 2002/2003
7. Rozvrh hodin školního roku 2002/2003
8. Třídní knihy školního roku 2002/2003
9. Třídní výkazy školního roku 2002/2003
10. Výroční zpráva za školní rok 2001/2002

11. Výkaz o gymnáziu Škol (MŠMT) V 7-01 ze dne 1. října 2002
12. Plán hospitací ředitele školy ze dne 1. září 2002
13. Plán hospitací zástupkyně ředitele školy ze dne 1. září 2002
14. Organizace školního roku 2002/2003
15. Vnitřní řád školy ze dne 1. září 2001
16. Plán práce předmětových komisí školního roku 2002/2003 (hospitovaných předmětů)
17. Organizační schéma gymnázia
18. Personální dokumentace vyučujících hospitovaných předmětů
19. Záznamy z pedagogických rad

ZÁVĚR

Personální zajištění výuky sledovaných předmětů je zárukou toho, že škola má velmi dobré předpoklady kvalitně připravit absolventy pro studium na vysoké školy i do praxe. Osobní angažovanost vyučujících v dalším vzdělávání a veřejných činnostech (Český svaz ochránců přírody) jsou podstatným motivujícím a výchovným prvkem ve výchovně vzdělávací činnosti.

Materiální podmínky se od poslední inspekce zlepšily (vybudování laboratoře biologie, učebny výpočetní techniky) a rovněž skýtají předpoklad kvalitní výchovně vzdělávací činnosti.

Podle hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání v jednotlivých předmětech, které je velmi dobré, škola velmi dobře využívá svůj lidský potenciál a materiálně-technickou základnu k plnění svého poslání.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Ing. Jarmil Feltl	Feltl v.r.
Člen týmu	Ing. Jan Černý	Černý v.r.

Ve Svitavách dne 20. listopadu 2002

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: .29.listopadu 2002.....

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Podpis

Mgr. Otakar Karlík

Karlík v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	2002-12-16	104 489/02-2051
Zřizovatel	2002-12-16	104 489/02-2051

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány